

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ. ๓)
พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์(Buddhism and Science)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	พุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา ๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ (Buddhism and Science)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต ๒ (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา ๓.๑ หลักสูตร พุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ๓.๒ ประเภทของรายวิชา วิชา เอก
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน พระมหามิตร ฐิตปณฺโญ,รศ. ดร. อาจารย์ประจำรายวิชา
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคที่ ๑ ชั้นปีที่ ๓
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา ศึกษาเปรียบเทียบความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนา กับวิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนากับทฤษฎีวิวัฒนาการ พระพุทธศาสนากับทฤษฎีสัมพัทธภาพ พระพุทธศาสนากับทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ ทศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนาและผลกระทบ ระหว่างวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยาศาสตร์กับพระพุทธศาสนา
๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาของรายวิชาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา

สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจหลักการและวิธีการ แสวงหาความรู้ของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย และเพื่อพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน สกอ.

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา			
ศึกษาหลักการพระพุทธศาสนาและหลักการวิทยาศาสตร์กับแสวงหาความจริง พระพุทธศาสนากับ ทฤษฎีวิวัฒนาการ พระพุทธศาสนากับทฤษฎีสัมพัทธภาพ พระพุทธศาสนากับทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ ทศนะ ของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนาและผลกระทบระหว่างวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยาศาสตร์กับ พระพุทธศาสนา การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย			
๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาควิชา/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษา	อาจมีการสอนเสริม กรณีที่มีเวลาเรียนไม่ครบ	การเขียนรายงาน กำหนดให้นิสิตทำ รายงาน ๑ เรื่องคน / ฝึกการวิเคราะห์ข้อมูล	การศึกษาด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล			
<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะ หรือ ส่วนงาน - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) 			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๑. คุณธรรม จริยธรรม
๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา
<p>พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้สอนต้องพยายามชี้ให้เห็นคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ใน เนื้อหาวิชา ทำให้นิสิตสามารถพัฒนาและบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมกับความรู้ในรายวิชา โดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับความเสียสละและซื่อสัตย์สุจริต (๒) ความมีวินัย ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม (๓) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับ ความสำคัญ (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์

(๕) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม
<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายบทเรียนพร้อมยกตัวอย่างประกอบ - มอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาหลักการและวิธีการประยุกต์หลักวิทยาศาสตร์กับการแก้ปัญหาในภาพรวม วิธีการเผยแผ่ความจริงในมองของวิทยาศาสตร์กับพระพุทธศาสนา ศิลปะการดำเนินชีวิตในชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย แล้วนำมาเสนอในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนิสิตด้วยกัน และอาจารย์ผู้สอน - ให้นักนิสิตฝึกทักษะในการประยุกต์หลักวิทยาศาสตร์ในการดำเนินชีวิต การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย พร้อมทั้งชี้ให้เห็นประเด็นทางจริยธรรมที่ปรากฏในหลักวิทยาศาสตร์กับหลักพระพุทธศาสนา - เน้นนิสิตเป็นศูนย์กลางการเรียน โดยให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียน - กระตุ้น ชักจูงให้นักนิสิตเข้าเรียนสม่ำเสมอ มีระเบียบวินัย และมีความกล้าหาญในการแสดงออก และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลพฤติกรรมการเข้าเรียน การให้ความร่วมมือในชั้นเรียน และส่งงานมอบหมายให้ตรงเวลา - ประเมินผลก่อนเข้าสู่บทเรียนเพื่อทราบพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา - ประเมินผลระหว่างภาคเรียน เพื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ - ประเมินผลด้วยการใช้แบบฝึกหัดในบทเรียน - ประเมินผลวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ใบงาน (Work Sheet) - ประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในภาพรวม
๒. ความรู้
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการแสวงหาความจริงทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการแสวงหาความจริงทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และพระพุทธศาสนา - มีความรู้ความเข้าใจศิลปะการเขียนบทความ การนำเสนอความจริงที่ค้นพบ การพัฒนาบุคลิกภาพ การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย - มีเจตคติในการเรียนรู้เกี่ยวกับแสวงหาความจริง
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยายพร้อมยกตัวอย่างประกอบใช้สื่อประกอบ และเทคโนโลยีประกอบ มอบหมายงาน ใบงาน ทดสอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ใช้แบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้ซักถามภายในชั้นเรียน และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centre)</p>
๒.๓ วิธีการประเมินผล

<p>๑. ทดสอบก่อนเข้าสู่บทเรียน</p> <p>๒. ทดสอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ใบงาน</p> <p>๓. ทดสอบบทเรียนโดยใช้แบบฝึกหัด</p> <p>๔. ทดสอบระหว่างภาค และสอบปลายภาค</p> <p>๒. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน</p> <p>๓. การแก้ไขข้อบกพร่องส่วนตัว (Personal Problems Solving)</p>
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาความสามารถในการคิดและการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาอย่างเป็นระบบ ความสามารถในการนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการมาใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่คาดคิดมาก่อน สามารถสืบค้น ค้นหา ข้อเท็จจริง สรุป ทำความเข้าใจได้ รวมถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหา และสรุปประเด็นปัญหา พร้อมทั้งสามารถบูรณาการความรู้ในรายวิชาเข้ากับหลักพุทธธรรมได้</p>
<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบเนื้อหาวิชา - บรรยายเชิงวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์และบูรณาการของเนื้อหาวิชา - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นรายบุคคล - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนภายในชั้นเรียน
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ทดสอบระหว่างภาคและปลายภาค โดยเน้นการวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้และการบูรณาการเนื้อหาวิชา การใช้คำถาม ทดสอบด้วยใบงานและแบบฝึกหัด</p>
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน - พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัย ความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม และความตรงต่อเวลา
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนรู้ - จัดกลุ่มการเรียนรู้ - ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินตนเองด้วยแบบที่กำหนด - ประเมินผลพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม - ประเมินผลจากรายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะ ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียนภาคภาษาอังกฤษ และนำเสนอในชั้นเรียนได้ - พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหารายวิชา - พัฒนาทักษะในการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต - ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล การสร้างห้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ - ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม
๕.๒ วิธีการสอน <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นการนำตัวเลข หรือมีสถิติอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ - นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
๕.๓ วิธีการประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินจากรายงาน ใบงาน แบบฝึกหัด และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี - ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการเรียนในชั้นเรียนด้วยการโต้ตอบซักถาม

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอนแผนการสอน (Instructional Plan)

ลำดับที่	เนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม	รายชื่อผู้สอน
๑	แนะนำรายวิชา และแผนการศึกษา รายวิชา - ความสำคัญของพระพุทธศาสนา วิทยาศาสตร์ - วัตถุประสงค์ความหมายและ หลักการแสวงหาความจริง	๒	- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญโญ,รศ.ดร.
๒	ความหมาย/ลักษณะ -พระพุทธศาสนา -วิทยาศาสตร์		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญโญ,รศ.ดร.
๓	พระพุทธศาสนากับทฤษฎีวิวัฒนาการ -ทฤษฎีวิวัฒนาการคืออะไร ? -ลักษณะของวิวัฒนาการ		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญโญ,รศ.ดร.

๔	-วิวัฒนาการทางพระพุทธศาสนา วิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๕	พระพุทธศาสนากับทฤษฎีสัมพัทธภาพ -ทฤษฎีสัมพัทธภาพกับทฤษฎี ปฏิจางสมุปบาท		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๖	-ทฤษฎีสัมพัทธภาพกับทฤษฎีไตร ลักษณ์		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๗	พระพุทธศาสนากับทฤษฎีควอนตัม ฟิสิกส์ -ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์กับธรรมเนียม		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๘	-ความเหมือนและความต่างของ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์กับ พระพุทธศาสนา		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๙	ทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่ต่อ พระพุทธศาสนา		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๑๐	ผลกระทบระหว่างวิทยาศาสตร์กับ พระพุทธศาสนา		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๑๑	การประยุกต์วิทยาศาสตร์กับ พระพุทธศาสนา		- สื่อ ประกอบการ บรรยาย	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.

			- ตัวอย่าง - ใบงาน	
๑๒	การอภิปรายและการเสวนา		- สื่อ - ประกอบการ - บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๑๓	-นำเสนอโครงการศึกษาดูงานนอก สถานที่ -สรุปและอภิปรายผล -ข้อเสนอแนะ		- สื่อ - ประกอบการ - บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.
๑๕	-สรุปและประมวลความรู้		- สื่อ - ประกอบการ - บรรยาย - ตัวอย่าง - ใบงาน	พระมหามิตร ฐิตปัญญา,รศ.ดร.

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	ผลการเรียนรู้	กิจกรรมการประเมิน	กำหนดการประเมิน	สัดส่วนการประเมินผล
๑	- ความรู้และทักษะการวิเคราะห์ - การค้นคว้าและการนำเสนอรายงาน - การทำใบงาน - การส่งงานตามที่มอบหมาย	นำเสนอรายงาน	๗	๒๐%
๒	ความรู้	การสอบกลางภาค	๙	๒๐%
๓	ความรู้/ทฤษฎี	การสอบปลายภาค	๑๖	๕๐%
๔	ความรับผิดชอบ	การเข้าชั้นเรียน ตลอดภาค การศึกษา	ทุกสัปดาห์	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>๑ .เอกสารการเรียนรู้</p> <p>๑. ตำราและเอกสารหลัก</p> <p>๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ</p> <p>๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ (Website)</p>

<p>๑.ตำราและเอกสารหลัก พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาฯ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙. พระราชวรมุนี. พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙. สมภาร พรหมทา. พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐. บาร์เนตต์. ลินคอล์น. เอกภาพและตร.ไอน์สไตน์. แปลโดย ศาสตราจารย์อรุณ รัชตะนาวิณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๒๕.</p>
<p>๒.เอกสารและข้อมูลสำคัญ คึกฤทธิ์ ปราโมช. ห้วงมหรณพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๓๒ พระธรรมปิฎกภูทก ภาด ๑-๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑.</p>
<p>๓.เอกสารและข้อมูลแนะนำ Capra,Fritjof. The Tao of Physics. Second edition. New York: Bantam books, 1984. Chalmers, A.F. What is this Thing Called Science? Second edition. Philadelphia: open University Press, 1987. Davies, Paul. God and the New Physics. New York: A Touchstone book, 1983 Kirthisinghe, Buddhadasa P., ed. Buddhism and Science. Delhi: Motilal Banarsidass, 1984.</p>

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต ๑.กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต   ๑.๑ ประเมินผลการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์   ๑.๒ สอบถามความคิดเห็นจากนิสิตในสัปดาห์สุดท้าย   ๑.๓ ให้นิสิตเขียนแสดงความคิดเห็นการสอนในสัปดาห์สุดท้าย</p>
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน   ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้   - การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน   - ผลการเรียนของนิสิต   - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้   - จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากคณาจารย์ผู้สอนปลายภาค</p>
<p>๓. การปรับปรุงการสอน   หลักจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้   - แจงผลการประเมินการสอนโดยนิสิตให้ผู้สอนทราบเพื่อนำไปปรับปรุงการสอน   - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน   - วิจัยในและนอกชั้นเรียน</p>
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา</p>

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในรายวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทบทวนผลการสอบก่อนให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยตรวจสอบข้อสอบรายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำผลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็น คะแนนสอบของนิสิต การประชุมสัมมนา นำมาสรุปผลและพัฒนา รายวิชาก่อนการสอนในภาคการศึกษาหน้า